

Paskutinė šios kadencijos Seimo ir PLB komisijos posėdžių sesija

Deimantė Dokšaitė

Gegužės 17-20 dienomis Vilniuje paskutinį kartą posėdžiavo šios kadencijos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija.

Sveikindama susirinkusiuosius Seimo Pirmininkė Loreta Graužinienė pažymėjo, kad tai puiki proga apžvelgti nuveiktus darbus ir įvertinti ateities darbų tęstinumą, pabrėžė, kad jau pats laikas pradėti kalbėti apie lietuvių grįžimo programą.

„Pagrindinis ir esminis šių dienų klausimas yra nuolat blogėjanti Lietuvos demografinė padėtis ir iš Tėvynės išvažiuojančių žmonių skaičiaus didėjimas, todėl laikas, manau, ir mūsų komisijoje pradėti kalbėti apie lietuvių grįžimo programą“, – kalbėjo Seimo Pirmininkė, kviesdama susirinkusiuosius dalintis mintimis ir siūlymais.

„Dėkoju, kad esate, kad esate neabejingi, kad dirbate Lietuvos labui. Esate visada čia laukiami. Seimas, kaip demokratiška institucija, visada išliks atviras savo tautiečiams iš viso pasaulio“, – linkėdama komisijai darbingų posėdžių sakė Seimo Pirmininkė.

LR Seimo pirmininkė Loretą Graužinienė, LR Seimo ir PLB komisijos pirmininkė Ona Valiukevičiūtė, LR Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius.

Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius padėkojo komisijos nariams už bendrą trejų metų darbą, diskutuojant visiems lietuviams pasaulyje aktualiais klausimais. „Nuoširdžiai vertiname Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovų komisijoje veiklą – dėkojame, kad negailėdami laiko, patirties ir žinių, aktyviai dalyvaujate komisijos darbe. Užsienio reikalų ministerija, kuriai tenka garbingas „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – programos koordinatorės vaidmuo, džiaugiasi vykstančiu aktyviu bendradarbiavimu, bendrais projektais ir linki, kad Pasaulio lietuvių bendruomenė ir toliau sėkmingai tęstų užsienio lietuvių vienijančią ir Lietuvos vardą garsinančią veiklą“, – pažymėjo ministras.

Kaip jau įprasta, posėdžių darbotvarkėje buvo įvairių klausimų – dalis jų tiesiogiai susiję su išeivija, kaip antai pilietybė ar Lietuvos dainų šventė, dalis – platesni, kaip socialinis modelis, žemės ūkio paskirties žemės pardavimas, patriotinis auklėjimas, pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sumažinimas, Astravo atominės elektrinės statybos, Lietuvos saugumas bei politinių kampanijų finansavimas.

„Vardan tos ...“

Pasiruošimo 2018 m. birželio 30–liepos 6 dienomis vyksiančiai Dainų šventei klausimą į darbotvarkę pasiūlė įtraukti Henrikas Antanaitis iš Australijos. Anot jo, kuo anksčiau bus pradėta ruošti ir vykdyti reklaminę renginio kampaniją užsienyje – tuo sėkmingesnė bus šventė ir tuo daugiau užsienio turistų į ją bus galima pritraukti.

Lietuvos liaudies kultūros centro, rengiančio dainų šventes, direktorius Saulius Liausa teigė, kad ir taip visi bilietai būna išpirkti, o Vilniuje visų viešbučių kambariai užsakyti. Tačiau jis taip pat paminėjo, jei turistų, norinčių išvysti dainų šventę „Vardan tos...“, būtų itin daug, jie galbūt galėtų apsigyventi ne tik Vilniuje, bet, pavyzdžiui, Birštone, ir derinti kultūrinę programą su sveikatinimo.

S. Liausa pasidžiaugė, kad Dainų šventę pristatyti pasauliui pavesta ne tik Turizmo departamentui, bet ir Užsienio reikalų, Žemės ūkio, Švietimo ir mokslo, Kultūros bei Aplinkos ministerijoms. O pristatymo priemonės pasitelkiamos vis modernesnės. „Pasitelkiame modernias technologijas pristatydami tradicijas. Pavyzdžiui, galima virtualiai pasimatuoti tautinį kostiumą ar su virtualiu partneriu sušokti tautinį šokį“, – pasakojo šventės organizatorius.

Posėdyje dalyvavęs Laurynas R. Misevičius, Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos pirmininkas, pastebėjo, kad seniau Pasaulio lietuvių sporto žaidynės ir Dainų šventė vykdavo tais pačiais metais, o dabar nebe. Jis pasiūlė, kad būtų prasminga, jog šventės vyktų tą pačią vasarą viena po kitos. S. Liausa tam pritarė, siūlydamas, kad sporto renginys vyktų po Dainų šventės ir žaidynių kulminacija galėtų vykti liepos 17 d., per Pasaulio lietuvių vienybės dieną. PLB valdybos Viešųjų ryšių komisijos pirmininkė Dalia Shilas iškėlė viešųjų tualetų problemą šventės vietose, o tai peraugo į diskusiją, ar iki 2018 m. vasaros bus suspėta pastatyti Nacionalinį stadioną. PLB valdybos pirmininkė Dalia Henke sakė tokį patikinimą gavusi iš Vyriausybės, tačiau S. Liausa, remdamasis savo patirtimi, jokių vilčių nepuoselėja.

Rezoliucijoje, priimtoje Seimo ir PLB komisijos, prašoma Seimo bei Vyriausybės skirti daugiau lėšų Dainų šventės infrastruktūrai įrengti ir gerinti. Taip pat raginamas Turizmo departamentas aktyviau skleisti informaciją apie Dainų šventę.

Patriotu negimstama

Rezoliucija buvo priimta ir kita H. Antanaičio pasiūlyta darbotvarkės tema. Rezoliucijoje prašoma Švietimo ir mokslo ministerijos rekomenduoti Lietuvos mokymo ir ugdymo įstaigoms mokyti vaikus Lietuvos valstybės himno ir kuo dažniau jį giedoti, taip pat skatinti vaikus mokytis tautinių dainų ir šokių.

Apie patriotinį auklėjimą komisijos nariams pasakojusi švietimo ir mokslo ministrė Audronė Pitrenienė sakė, kad „patriotiškumo pamatai kuriami šeimoje. Visgi

mokyklai, kurioje bręsta asmenybė, tenka didžiulis vaidmuo formuojantis ryšiui su Lietuva. Tam, kad patriotinis ugdymas taptų mokyklos kultūros šerdimi, reikalingos bendros ir sutelktos visų pastangos“.

Pasak ministrės, patriotinis ugdymas susijęs su visų valstybės institucijų veikla, todėl būtina užtikrinti veiksmingą tarpinstitucinį pilietinio ir tautinio ugdymo veiksmų koordinavimą. Bendradarbiaujant su kitomis ministerijomis, akademinės bendruomenės, visuomeninių organizacijų nariais per metus parengtas ir šių metų kovą patvirtintas pilietinio ir tautinio ugdymo 2016–2020 m. tarpinstitucinis veiksmų planas, kurį įgyvendina Švietimo ir mokslo ministerija kartu su Krašto apsaugos, Kultūros, Užsienio reikalų, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijomis, Tautinių mažumų departamentu, nevyriausybinėmis organizacijomis, mokslo bendruomene.

Apie patriotinio auklėjimo praktinį aspektą komisijos nariams pasakojo Vilniaus „Spindulio“ pagrindinės mokyklos direktorė Vilija Mozurienė ir Vilniaus lopšelio-darželio „Krivulė“ priešmokyklinio ugdymo auklėtoja metodininkė Aida Makutėnienė.

Mokyklos direktorė pasakojo, kad rengdamasi pranešimui atlikusi nedidelę savo mokymo įstaigos vaikų apklausą: joje dalyvavo 5–8 klasių mokiniai (44 mergaitės ir 53 berniukai). Į klausimą „Ar tau gera gyventi Lietuvoje?“ 79 proc. mokinių atsakė „taip“ ir 21 proc. – „ne“. Neigiamai atsakiusieji, paprašyti pakomentuoti priežastis, daugiausia minėjo ekonominių nepriteklių, kaip antai „viskas brangu, suaugusieji mažai uždirba ir sunku susirasti darbą“.

Paklausti, kur dažniausiai kalba apie patriotiškumą, daugiausia vaikų nurodė renginius, antroje vietoje – pamokas, trečioje – klasės valandėles ir ketvirtoje – šeimą. Daugiau negu pusė (55 %) vaikų nurodė, kad šeimoje nešvenčia valstybinių švenčių. Tačiau daugiau nei pusė (64 %) apklaustųjų sakė giedantys Lietuvos himną su viso pasaulio lietuviais Liepos 6-ąją.

Kita apie patriotiškumą kalbėjusi prelegentė, lopšelio-darželio „Krivulė“ priešmokyklinio ugdymo auklėtoja metodininkė A. Makutėnienė retoriškai klausė susirinkusiųjų: „Ar priešmokyklinukui rūpi, kokios jis tautos, kokia kalba jis kalba, kokioje šalyje gyvena? Vaikui iš tiesų gerai ten, kur jo šeima. Tačiau mums, suaugusiesiems, ar svarbi šalis, kurioje gyvename, kalba, kuria kalbame, tradicijos ir šventės, kurias švenčiame?“ Anot jos, jeigu taip, nuo pirmų vaiko

dienų ugdome patriotinius jausmus savo pavyzdžiu.

Pedagogė teigė, kad „vaikas negimsta patriotu. Vaikas atspindi visa, prie ko jį pratiname ir ko mokome. Nei tautinės dainos, nei kalba nėra duotybė. Visa tai jie atsineša su mumis: tėvais, pedagogais, kitais visuomenės nariais. Norisi tikėti, jog daugumai tėvų tai yra svarbu. Jei suprantame, jog patriotais nėra vienas netaps be mūsų pastangų, tai ir dedame tas pastangas“.

Dešimtmetį neišsprendžiama pilietybės problema

Spaudos konferencijoje pristatant su pilietybe susijusią rezoliuciją, komisijos narė Joana Kuraitė-Lasienė akcentavo tai, kad PLB nekalba apie dvigubą pilietybę, o kalba apie Lietuvos pilietybės išsaugojimą priėmus kitos valstybės pilietybę. Ji atkreipė dėmesį, jog būtų gerai, kad ir žiniasklaida suprastų ir atskirtų šias dvi sąvokas. Komisijos rezoliucijoje prašoma trijų dalykų: nerengti referendumo dėl pilietybės su Seimo rinkimais ateinančių spalį, pakeisti Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo nuostatas mažinant dalyvavimo referendume ir pritarimo jam reikalavimus ir ieškoti kito nei referendumas būdo (teisinio reglamentavimo), kad Lietuvos piliečiai ir jų palikuonys, įgiję Lietuvos Respublikos pilietybę gimdami, išsaugotų ją.

PLB pirmininkė Dalia Henke.

PLB valdybos pirmininkė D. Henke, kreipdamasi į komisijos narius, akcentavo tris pagrindinius dalykus, dėl kurių PLB priešiasi referendumui: nėra balsavimo internetu, pernelyg griežtas Referendumo įstatymas bei nėra pagrindinių Lietuvos partijų susitarimo remti referendumą dėl pilietybės.

Komisijos narė, buvusi PLB valdybos pirmininkė Regina Narušienė klausė kolegų: „Ar mes suprantame, koks kraštas esame? Pavyzdžiui, Amerikos pilietis buvo ir

yra imigrantas. Amerikiečio valstybė yra pilietinis kraštas. Lietuvių tauta sudaryta iš lietuvių. Lietuva yra tautinis kraštas.“ Anot jos, Lietuvos Konstitucijos 12 straipsnyje yra įrašyta, kad Lietuvos pilietybė yra įgyjama gimstant. R. Narušienės teigimu, nuo 2006 m., jau dešimt metų, PLB bando įtikinti Lietuvos politikus, kad pilietybės klausimas išsprendžiamas įstatymo būdu ir nėra jokio reikalo keisti Konstitucijos referendumu.

Kitokios nuomonės šiuo klausimu laikosi ir ją pristatė socialdemokratė, Seimo Konstitucijos komisijos pirmininkė Birutė Vėsaitė. Pasak jos, Konstitucijos 12 straipsnį išaiškinęs Konstitucinis Teismas pažymėjo, jog nuostata, kad asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais, reiškia, kad tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), kad dvigubos pilietybės atvejai turi būti ypač reti – išimtiniai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, pagal kurį dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys.

O Konstitucijos 12 straipsnis yra Konstitucijos 1 skirsnyje „Lietuvos valstybė“, kuris gali būti keičiamas tik referendumu. „Todėl reikėtų ieškoti tinkamos Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo formuluotės ir skelbti privalomąjį referendumą“, – pažymėjo ji.

Parlamentarė taip pat informavo, kad jos iniciatyva Seime užregistruotas Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo 7 straipsnio pakeitimo projektas, kuriame įtvirtinama, kad sprendimas dėl Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo yra laikomas priimtu, jeigu tam pritarė 2/3 piliečių, dalyvavusių referendume. Taigi šiuo pakeitimu būtų sumažintas reikiamas dalyvaujančiųjų referendume skaičius nuo daugiau kaip 50 procentų visų registruotų rinkėjų iki 2/3 dalyvavusių referendume.

Kaip Lietuvoje, taip ir užsienyje

Nors rezoliucija šiuo klausimu ir nepriimta, tačiau artėjant Seimo rinkimams, matyt, jis irgi labai aktualus – politinių kampanijų finansavimas. Susidomėjimą šia tema jau ne pirmą kartą parodė komisijos pirmininkas Jonas Prunskis – labiausiai domėdamasis, kaip užsienyje gyvenantieji gali paremti patinkančią partiją ar kandidatą.

Komisijos pirmininkas nuo PLB Jonas Prunskis

Tvarka Lietuvos piliečiams, gyvenantiems Lietuvoje ir užsienyje, galioja ta pati. Kiekvienas norintis gali norimam kandidatui ar partijai paaukoti 12 eurų (banko pavedimu į rinkimams skirtą sąskaitą arba grynaisiais, išdininkui išrašius kvitą). Norintieji paaukoti daugiau (maksimali leidžiama suma 7570 eurų) privalo prieš tai Lietuvos mokesčių inspekcijai deklaruoti ne tik pajamas, bet ir turtą. Ši taisyklė galioja ir svetur gyvenantiems. Vyriausiosios rinkimų komisijos Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriaus vedėja Lina Petronienė akcentavo, kad maksimali aukojama suma susieta su vidutiniu atlyginimu, o tai reiškia, kad gerėjant ekonominei situacijai šalyje, kyla ir galima paaukoti didžiausia suma. Be to, 7570 eurų galima aukoti keliems kandidatams ar partijoms (bet į atskiras jų rinkimų sąskaitas), svarbu, kad bendra aukų suma neviršytų 10 proc. metinių pajamų. Ji taip pat informavo, jog paaukojusiųjų daugiau nei 12 eurų pavardės yra skelbiamos viešai.

Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Zenonas Vaigauskas priminė, kad jau kuris laikas Lietuvoje juridiniai asmenys negali remti politinių kampanijų dalyvių. Jis taip pat teigė, kad Valstybinė mokesčių inspekcija turi savų būdų patikrinti, ar užsienio lietuvių pateiktos pajamų ir turto deklaracijos yra sąžiningos, ir piktnaudžiavimui erdvės nėra daug.

Z. Vaigauskas priminė ir apie jau prasidėjusią užsienyje gyvenančių ar per rinkimus spalį užsienyje būsiančių Lietuvos piliečių elektroninę registraciją. Jo manymu, jei nevyks referendumas dėl pilietybės, užsiregistruoti balsuoti turėtų panašus skaičius rinkėjų kaip ir ankstesniuose rinkimuose – apie 18 000, o balsuoti turėtų apie 14 000.

Kova dėl protų ir širdžių

Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Artūras Paulauskas komisijos nariams papasakojo apie kibernetiniam Lietuvos saugumui kylančius pavojus. Jis priminė visai neseną įvykį, kai balandžio 9 d. Lietuvos Seimo svetainė patyrė kibernetinę ataką. Galima tik spėlioti, kokios buvo atakos priežastys, tačiau galima įtarti, kad tai susiję su kaip tik tą savaitgalį Seime vykusiu Krymo totorių renginiu.

Seimo narys sakė, kad gera žinia ta, jog įkurtas Kibernetinio saugumo centras. Šiam centrui pavesta daugybė uždavinių, susijusių su kritinės informacinės infrastruktūros, valstybinių ryšių priežiūra ir valstybei gyvybiškai svarbių funkcijų apsaugos užtikrinimu. Šis centras turi užtikrinti, kad valstybiniai, vyriausybiniai ir valstybės institucijų naudojami tinklai veiktų stabiliai, sklandžiai ir nenutrūkstamai.

„Kibernetinės atakos yra ir hibridinio karo dalis, kuriame kovoja nebūtinai kariai, kuriame naudojami nebūtinai šaunamieji ginklai. Sutrikdyti valstybės institucijų veiklą, sukelti ant kojų tarnybas, o gal net karius, šiais laikais gali mažametis vaikas, namuose sėdintis prie kompiuterio. Jei anksčiau buvo įprasta, kad esant reikalui gintis, žinosime, kas mus puola ir į ką nukreipsime ginkluotą gynybą, tai šiais laikais tai tampa utopija – pajautę smūgį, nežinosime, kas jį sudavė ir kaip apsisaugoti. Vien tik kariai nebekovoja. Civiliai programuotojai, dronų valdytojai, savižudžiai sprogdintojai kartais gali padaryti kur kas rimtesnės žalos nei konvencinės atakos“, – aiškino A. Paulauskas.

Lietuvos kariuomenės Strateginės komunikacijos departamento Planavimo ir analizės skyriaus vyriausiasis specialistas viršila Tomas Čeponis komisijos nariams pasakojo apie informacinį karą – karą dėl žmonių širdžių ir protų.

Seimo ir PLB komisijos nariai ir posėdžio svečiai

Anot jo, kiekvienos valstybės siekis – gyventojų parama, o valstybės gynėjai – motyvuoti ir nesuklaidinti piliečiai. Valstybės gynybos sėkmė – dominavimas savo informacinėje erdvėje. T. Čėponis priminė 2013 m. vasario 15 d. Rusijos prezidento pristatytą atnaujintą šalies Nacionalinio saugumo koncepciją. Joje pažymima, kad pagrindinis Rusijos užsienio politikos prioritetas yra posovietinė erdvė, o šalies užsienio politika bus paremta tokiais šiuolaikiniais metodais ir formomis kaip ekonominė diplomatija, globali informacijos erdvė, „minkštosios galios“ įtaka. Atnaujintoje koncepcijoje akcentuojamas būtinumas ginti Rusijos piliečių ir tėvynainių teises užsienyje. Karininkas sakė, kad pagrindiniai priešiško valstybių taikiniai Lietuvoje informaciniame kare yra Lietuvos istorija, kariuomenė, sportas, Lietuvos ir Lenkijos santykiai, energetika, užsienio politika, skriaudžiami vietiniai rusakalbiai, NATO ir Europos Sąjunga bei kultūra. Rusija stengiasi paveikti žmones ne tik per savo sukurtus tradicinės žiniasklaidos kanalus, bet ir per socialinius tinklus, per į Lietuvą atvežamų atlikėjų pasirodymus ir pan.

T. Čėponio pranešimo paskatinti Seimo ir PLB komisijos nariai priėmė rezoliuciją, siūlančią Krašto apsaugos ministerijai į mokyklas siųsti karius, kurie mokiniams

papasakotų apie informacinį karą, o Seimo ir Vyriausybės prašo tam skirti lėšų.

„Pasaulio lietuvis“ 2016 m. birželio numeris.

Džojos Gundos Barysaitės nuotraukos.

Priimtos rezoliucijos dėl:

[PILIETYBĖS IŠSAUGOJIMO](#)

[DAIŪ ŠVENTĖS](#)

[INFORMACINIO KARO](#)

[PATRIOTINIO UGDYMO](#)

Mielai pasidalysime svetainėje ir žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

